DESALNIETTEMIN
GEERT VAN DER SPEETEN

De eerste zin

Brrrrrrriiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiinng! Zo begint *Native son,* de roman waarin Richard Wright de desolate situatie schetst van Afro-Amerikanen in de jaren 30. Het is een opener als een alarmsirene, telefoongerinkel dat de zintuigen op scherp zet. Dichter en vormgever Daniel Dobbelaere begint er zijn bibliofiele boekje *De eerste zin* mee, een bloemlezing van honderd openingszinnen. Ze lezen als zijn persoonlijk, zeer gevarieerd pantheon van de wereldliteratuur. Sterke beginzinnen functioneren als de openingszet van een schaakpartij: ze creëren de belofte van een spannend vervolg. Ze zijn complex of doodsimpel, intrigerend of juist banaal. Soms lezen ze als een levensgroot vraagteken: zoals '*Was ist das. – Was – ist das...*' waarmee Thomas Mann zijn *Buddenbrooks* met een stuiterende vaart laat beginnen. Openingszinnen zijn zinnen die ontsporen in een boek.

Openingszinnen zijn zinnen die ontsporen in een boek

Dobbelaere verzamelde gevleugelde woorden die je in nogal wat favorietenlijstjes terugvindt: van Wittgenstein, Joyce, Melville, Hemingway en Kafka. Van Salingers *The catcher in the rye* ook, waarin de branie en coole ironie van de jonge verteller je van bij de eerste regel bij de kladden grijpen.
Korte, aforistische openingszinnen zijn er genoeg. Zoals '*C'est dans une maison qu'on est seul*', waarmee Marguerite Duras haar pleidooi inzet voor schrijversisolement. Of '*We live in an age of science and abundance*' (Ezra Pound). Maar evengoed heb je schrijvers die veel woorden nodig hebben: Laurence Sterne of Hermann Broch, die al meteen een halve pagina aandacht claimen.
De eerste zin is een fraai bladerboekje, dat ontstond uit een simpel idee: ga voor de boekenruggen van uw bibliotheek staan, lees de eerste zinnen en check welke werelden er opengaan. Waarom zou u het zelf niet eens proberen?

'Ik was geschokt vast te stellen dat mijn wassen beeld is omgesmolten tot de kont van Lady Gaga'

Afgelopen jaar dacht **DAME EDNA** nog eens haar hartje op te halen bij Madame Tussauds, maar dat viel tegen. (in 'Humo')

En toen veranderde 'Lohengrin' in 'Zwanemans'

Een rock-'n-roll Wagner

'Zwanemans' gaat aan de haal met Wagner en landt ergens tussen schlageropera en rocktheater. Auteur en hoofdrolspeler Koen De Graeve: 'Niets is ons heilig, maar we zoeken wel het kippenvelmoment op.' **GEERT VAN DER SPEETEN**

Jeugdtheater Het Paleis heeft een stevige traditie in eindejaarsspektakels. Telkens voor het grote podium, en door de band ook met livemuziek.

Zwanemans wordt een buitenbeentje in de reeks, alleen al door de omvang en de technische complexiteit. Lopen elkaar voor de voeten: een orkest met 31 muzikanten, de rockband De Post, vier sopranen van de International Opera Academy en centraal vijf acteurs die ook nog eens verrassend goed kunnen zingen. Regisseur Guy Joosten, gepokt en gemazeld in het operacircuit, leidt alles in goede banen.

Uitgangspunt was Wagners opera *Lohengrin,* met een vereenvoudigd libretto maar een verhaallijn die zo goed als overeind blijft.

'Alleen heeft de zwaanridder in ons verhaal geen goddelijke missie', zegt Joosten. 'Hij komt gewoon binnenstruikelen in een andere wereld. We volgen evenmin het aangebrande Duits-nationalistische slot dat Wagner aanreikt. Wat overblijft is een verhaal over macht, liefde en identiteit. Zwanemans heeft geen naam en geen verleden. Hoe kan je, zoals zijn grote liefde Elsa, dan leven met iemand die je wildste dromen waarmaakt maar die zijn identiteit niet wil prijsgeven? Het is een thema dat raakt aan onze huidige omgang met vreemde culturen. Moeten ze zich aanpassen, voor we hen kunnen vertrouwen?'

De muziek wordt een radicale mengvorm. Al in het eerste kwartier wisselt de authentieke *Lohengrin*-ouverture af met bigbandswing en potige rock. De boodschap is duidelijk: alles is hier mogelijk.

Gezellige chaos

De mix van muzikale en theatrale kolder doet denken aan het huisrecept van De Kakkewieten. Nogal wat *Zwanemans*-teamleden hebben een verleden bij het Antwerpse gelegenheidsgezelschap, dat van gezellige chaos zijn handelsmerk maakte. Ook Koen De Graeve, die tekstleverancier en acteur was bij *Apocalyps wauw* (2011).

De kolder kruipt ook in deze voorstelling, zegt hij. 'Niets is heilig. Maar met deze rocktheater-

Kunst

Ben Weyts trekt 13,8 miljoen uit voor Vlaamse Meesters

Vlaams minister van Toerisme Ben Weyts (N-VA) maakt de komende jaren 13,8 miljoen euro vrij voor de promotie van de Vlaamse Meesters. Dat moet extra toeristen lokken naar Vlaanderen, de bakermat van Rubens, Bruegel en Van Eyck. Het geld komt bovenop de 8 miljoen euro die deze zomer bekend werd.

Weyts mikt op vijf projecten rond figuren als Rubens, Bruegel en Van Eyck. In 2018 staan de renovatie van het Museum voor Schone Kunsten en het Rubensjaar in Antwerpen centraal. 2019 herdenkt de 450ste verjaardag van het overlijden van Bruegel. In 2020 ligt de focus op de terugkeer van het gerestaureerde *Lam Gods* in de Sint-Baafskathedraal.

Antwerpen krijgt 5,7 miljoen voor 'Antwerp Baroque City 2018' en 3,8 miljoen voor een permanente tentoontstellingsinfrastructuur voor het Modemuseum.

Daarnaast gaat een klein miljoen euro naar 'Vlaamse Meesters in situ', dat focust op een zestigtal locaties met meesterwerken uit de 15de tot 17de eeuw.

Een Bruegelproject in de Koninklijke Bibliotheek kan rekenen op 1,2 miljoen euro. Er gaat bijna 2 miljoen naar 'De Wereld van Breugel' in het domein Bokrijk. (belga)

PP Rubens wordt in 2018 geëerd. © rr